

Objem zvoka

Časopis TIM-a za polžev vsadek, Center za sluh in govor Maribor, Vinarska 6, Maribor

UVODNA BESEDA

Erika Dolinšek, SALUS, Ljubljana, d.d.

Z veseljem sem sprejela povabilo ge. Nade Hernja, da napišem nekaj besed za uvod 7. številke glasila Objem zvoka, še posebej, ker bo ta številka malo drugačna. Morda ne toliko po vsebini kot po številu izvodov ter po tisku, saj bo tokrat glasilo s finančno pomočjo podjetij Cochlear in Salus prvič tiskano v tiskarni. Hkrati se bomo potrudili, da bo glasilo prejelo še več zainteresiranih ljudi po celi Sloveniji. Škoda je namreč, da vsebinsko tako bogatega in poučnega glasila, ki ga z mnogo truda in veselja pripravlja Tim za polžev vsadek Centra za sluh in govor Maribor, ne bi prebralo še več ljudi, ki jih ta tema kakorkoli zadeva.

Timu in vsem sodelavcem želim še veliko zagona in energije pri ustvarjanju nadaljnjih številk glasila, vsem pa obilo užitka pri branju in veliko objemov prijetnih zvokov.

Polžev vsadek	2
Nucleus Freedom – nova inovacija podjetja Cochlear	3
Pogovor	4
Odmev se sliši!	6
Sodelovanje med OŠ Ormož in CSG	8
Glasbene drobtinice	10
Zadovoljni v domačem šolskem okolju	14
Vzpodbujanje zaznav	17
Pust na Ptuju	18
Novice	19

Informacije

Z vašimi vprašanji se lahko obrnete na člane Tima za polžev vsadek Centra za sluh in govor Maribor.

Tel: 02/228 53 40
02/228 53 46 (amb.)
02/228 53 44 (šola)
Fax: 02/228 53 63

E-mail:
nada.hernja@guest.arnes.si
alenka.werdonig@guest.arnes.si
diana.robert@guest.arnes.si
sergeja.groegl1@guest.arnes.si
irena.furjan1@guest.arnes.si
milan.brumec@guest.arnes.si

Spletna stran:
<http://www.z-csg.mb.edus.si/>

Časopis izdaja Center za sluh in govor Maribor,
Tim za polžev vsadek
Vinarska 6
2000 Maribor

Odgovorna urednica Nada Hernja

Lektorirala Tjaša Burja

Uredila in za tisk pripravila
Irena Furjan Varžič in
Milan Brumec

Časopis je brezplačen in izhaja v nakladi 300 izvodov.
Na leto izidejo 3 številke.

POLŽEV VSADEK

Milan Brumec, Center za sluh in govor Maribor

SLUH IN NJEGOVA IZGUBA

Zvok iz okolice potuje v uho, kjer se spremeni v takšno obliko, da ga naši možgani prepoznajo.

Zvočno valovanje iz okolice potuje od zunanjega v srednje uho, kjer povzroči nihanje bobniča. Preko slušnih koščic se valovanje prenese do polža, v katerem lasne celice pretvarjajo mehanske vibracije v šibke električne impulze, ki jih slušni živec prenese do možganov.

Ko je ta pot ovirana, slabše ali nič ne slišimo. Kadar slišimo slabše, smo naglušni in si pomagamo s slušnimi aparati.

Če niti s slušnimi aparati ne slišimo, smo gluhi. V tem primeru nam morda lahko pomaga polžev vsadek.

KAJ JE POLŽEV VSADEK?

Polžev vsadek je elektronska naprava, ki zvok iz okolice pretvarja v električne impulze, ki jih možgani lahko "razumejo".

Polžev vsadek je sestavljen iz zunanjega in notranjega dela.

Zunanji deli polževega vsadka:

- mikrofoni: sprejema zvoke iz okolice; nameščen je za ušesom ali na oddajniku;
- procesor signalov: majhen računalnik velikosti žepnega radia, ki signal iz mikrofona spremeni v električne impulze; nameščen je v žepu ali za pasom, novejši pa so že zauheljni;
- oddajnik: plastičen obroč z navitjem in magnetkom; prenese signal iz procesorja

govora v sprejemnik (notranji del).

Notranji del polževega vsadka:

- sprejemnik: sprejema signale iz oddajnika in jih razporeja na polje elektrod; vstavljen je pod kožo za ušesom;

- polje elektrod: nameščene so v polžu; preko njih se električni impulzi prenesejo na slušni živec.

ALI S POLŽEVIM VSADEKOM TAKOJ SLIŠIM?

Ne! Po operaciji, ta običajno traja od 2 - 3 ure, ostane pacient do enega tedna v bolnišnici, dalje pa okreva doma. Večina se v tem času počuti normalno. Po približno mesecu dni mu strokovnjaki na kliniki dodajo še zunanje dele polževega vsadka, pri čemer je potrebna prva nastavitev procesorja govora glede na njegove individualne potrebe. Nastavitev ni enkratno dejanje. Na začetku so nastavitve bolj pogoste, kasneje pa enkrat letno, oz. po potrebi.

Napredek in uspeh sta odvisna od mnogih dejavnikov, predvsem od tega ali je gluha oseba že slišala, ali pa je gluha od rojstva. Na vsak način pa polžev vsadek pomeni lažjo orientacijo gluhe osebe in olajšano pot pri učenju poslušanja in govora.

Sama vstavev polževega vsadka ni dovolj za uspešno pridobivanje slušno-govornih sposobnosti, zato uporabnike usmerimo v rehabilitacijo.

NUCLEUS FREEDOM — NOVA INOVACIJA PODJETJA COCHLEAR

Erika Dolinšek, SALUS, Ljubljana, d.d.

Zgodovina polževega vsadka Nucleus družbe Cochlear sega daleč v leto 1978, ko je prof. Graeme Clark vstavil polžev vsadek prvemu pacientu v Melbourne, v Avstraliji. Od takrat je Cochlear razvil in lansiral več različnih modelov polževih vsadkov in govornih procesorjev ter nenehno izboljševal programsko opremo.

Do leta 1997 je 18.000 uporabnikov prejelo model Nucleus 22, nato je družba Cochlear lansirala Nucleus 24. Trenutno uporablja polževe vsadke Nucleus več kot 70.000 ljudi po vsem svetu. Velikost govornih procesorjev se je tekom let manjšala od žepnega WSP, Spectra in SPrint do prvega zauheljnega govornega procesorja v letu 1998, ki je kasneje doživel še nekaj sprememb in izboljšav, danes pa predstavlja privlačen pripomoček, ki je dobro sprejet tudi pri otrocih in najstnikih.

Ves čas se je razvijala tudi programska oprema z namenom, da čimbolj zadovolji potrebe posameznega uporabnika. Mejniki predstavlja leto 1999 z uvedbo NRT (Neural Response Telemetry = telemetrija odzivov slušnega živca).

V lanskem letu je družba Cochlear predstavila nov sistem Nucleus FREEDOM, ki, kot že samo ime pove, omogoča uporabniku polževega vsadka več svobode in s tem polnejše sodelovanje in vključevanje v svet okoli njega. Sistem sestavlja nov polžev vsadek Nucleus Freedom, nov govorni procesor Freedom in programska oprema Custom Sound.

Polžev vsadek Nucleus Freedom je na voljo z elektrodo Contour Advance (zavita elektroda, da se prilega obliki polžka) ali elektrodo Straight (ravna elektroda). Elektronika v polževem vsadku je še bolj robustna in odporna na udarce, razvili pa so tudi popolnoma nov čip. Slednji med drugim omogoča izboljšane NRT možnosti, boljše hitrosti stimulacije z dostopom do vseh strategij kodiranja ter manjšo porabo energije pri večji učinkovitosti. Je prvi vsadek, ki je lahko izpostavljen 3 enotam tesla pri preiskavi z magnetno resonanco (MRI) (ob odstranitvi magne).

Inovativna modularna oblika govornega procesorja Freedom omogoča enostavno zamenjavo med zauheljnim

in žepnim baterijskim delom procesorja, ki sta oba ergonomske oblike. Vodotesnost govornega procesorja na prekomerno potenje, vlago in kapljice vode prinaša uporabniku še več svobode, saj ga lahko odslej nosi pri raznih aktivnostih v bližini vode brez strahu, da se bo procesor pokvaril. Vgrajeno ima tudi funkcijo pomoči, ki prikaže najpogostejše težave, ki se lahko pojavijo.

Tehnologija Nucleus Freedom Smart Sound omogoča izboljšano slišanje v najrazličnejših okoljih in situacijah. Vključuje Smart Sound Beam, Smart Sound ADRO in Smart Sound Whisper. Smart Sound Beam je namenjen za usmerjeno poslušanje v množici, saj samodejno zmanjša glasnost zvokov iz okolice, ki so lahko moteči pri pogovoru. Smart Sound ADRO je idealen za dinamična okolja, saj zazna razliko med hrupom iz okolja in zvoki, ki jih želite slišati ter uravnoteži zvoke, da so jasni in udobni. Smart Sound Whisper ojača tihe in oddaljene glasove.

Programska oprema nudi najkrajši čas programiranja z najboljšimi rezultati po meri posameznega pacienta.

Nucleus FREEDOM je zasnovan tako, da nudi optimalni učinek pri poslušanju v vseh pogojih ter različne možnosti za uporabnike vseh starosti v različnih okoljih.

Cochlearjeva tradicija zanesljivosti in doživljenjske zavezanosti nudi uporabniku tega sistema rešitev za vse življenje.

Za dodatne informacije obiščite spletno stran www.cochlear.com ali pa se obrnite na podjetje SALUS, Ljubljana, d.d., ki je zastopnik družbe Cochlear v Sloveniji (tel.: 01/5899172, e-mail: cochlear@salus.si).

POGOVOR

Alenka Werdonig, Center za sluh in govor Maribor

(zapisala na osnovi predavanja Jacqueline Stokes in Elizabeth Tsyzkiewics)

Otroke s polževim vsadkom, tako kot vse druge otroke, usmerjamo v poslušanje in govor zato, da bodo lahko sodelovali v pogovoru. Praktično vedno, kadar nismo sami, se pogovarjamo. Osnova za uspešen pogovor, v katerem bosta oba oz. vsi sogovorniki čutili zadovoljstvo je, da vsak izmed udeležencev v njem enakopravno sodeluje. Toda kaj, če je eden izmed sogovornikov veliko manj govorno spreten?

Kadar imamo majhnega otroka, se nagnosko prilagodimo na njegovo manjšo spretnost pogovarjanja in mu spontano ustvarimo pogoje, v katerih bo uspel priti na vrsto za vprašanja in odgovore. Ni nam težko počakati na otrokov odgovor, pa tudi naš odgovor, pripomba, vprašanje so tako oblikovani, da ustrezajo otrokovi zmožnosti sprejemanja in razumevanja. Ob komunikaciji s starejšimi otroki pa pričakujemo, da bo pogovor stekel na višjem nivoju ob večji hitrosti. Toda – če imamo pred seboj otroka s polževim vsadkom – je ta otrok slušno morda še na stopnji dojenčka ali malčka.

Pogovor si lahko slikovito predstavljamo kot igro namiznega tenisa: podam ti vprašanje, ti mi podaš odgovor; vrnem ti pripombo, ti mi vrneš pojasnilo; sprejemem

pojasnilo, ti mi postaviš vprašanje in tako dalje, dokler ne zaključiva pogovora. Odrasli smo večinoma mojstri pogovora – naša »žogica« z veliko hitrostjo potuje med sogovornikoma.

Predstavljajmo si, da smo vrhunski mojstri namiznega tenisa in imamo pred sabo nadebudnega petletnika, za katerega si želimo, da bi prav tako postal vrhunski igralec te igre. Kako mu bomo podajali žogo? Ali bomo pričakovali, da bo žogo bliskovito vrnil? Kako ga bomo učili začenjanja igre, servisa? Ali ga bomo takoj naučili vseh trikov, strategij in tehnik, ki smo se jih naučili v naši dolgoletni praksi? Ne – kajti petletni otrok tega ni zmožen. Če bi vztrajali pri našem mojstrskem načinu igre, bi dosegli samo to, da bi otrok zelo hitro izgubil motivacijo, odvrget loparček in se ne bi več zanimal za igro, ki tako zelo presega njegove sposobnosti. Otroku, ki ga želimo vzgojiti v mojstra namiznega tenisa, moramo počasi in previdno podajati žogico, zagotoviti, da jo bo lahko odbil in ko jo odbije, ponovno previdno vrniti, da bo znova lahko dosegel uspeh. Vaditi moramo pogosto, težavnost povečevati postopoma, ponavljati vaje in zagotavljati doživljanje uspeha.

In kako mojstri »besednega namiznega tenisa« učimo otroke s polževim vsadkom komunikacije? Ker imamo

pred seboj otroke, katerih dejanska starost je višja kakor slušna starost, se moramo zavestno kontrolirati, da upočasnimo komunikacijo, omogočimo odgovor, veliko vadimo pogovarjanje, dajemo možnosti različnih odgovorov itd.

Poglejmo si najpogostejše napake, ki jih delamo v želji, da bi čim hitreje razvili komunikacijo:

Odrasli vse povemo. *Namiznega tenisa se ne bomo naučili, če bomo gledali nekoga, kako žogico nabija v steno.*

Odrasli veliko sprašuje, pa tudi takoj odgovori na zastavljeno vprašanje. *Tako kot da bi mojster želel naučiti otroka namiznega tenisa s tem, da teka iz ene strani mize na drugo in kaže, kako bi moral igrati.*

Odrasli neprestano poskuša z novimi besedami ali stvarmi pritegniti otrokovo pozornosti. *Trener kar naprej kaže nove udarce, otrok pa še ne zna niti vrniti žogice.*

Odrasli se z otrokom igra neverbalne igre. *Trener igra z otrokom nogomet in pričakuje, da bo postal mojster namiznega tenisa.*

Odrasli kar naprej usmerja otroka, kaj naj govori. *Trener*

*otroku ne dovoli poskušati,
ampak zahteva točno
določene udarce.*

Kaj moramo upoštevati, da bo
otrok postal vrhunski mojster
komunikacije?

*Počasi podajmo žogico in
pričakujmo, da jo bo vrnil.
Morda bo žogica padla na tla
in jo bo otrok moral iskati po
tleh, toda če bomo še vedno
tam in jo pričakovali, jo bo
imel veselje vrniti. Če žogice
ne bo našel – jo poiščimo mi
in nadaljujmo z igro.*

Postavimo otroku preprosto
vprašanje in pričakujmo
odgovor! Morda bo trajalo,
toda če ga bomo pričakovali,
bo imel otrok veselje
odgovoriti. Če odgovora ne bo
po daljšem času –
odgovorimo namesto otroka.
Bolj ko bo otrok spreten v
pogovoru, krajše bodo
postajale pavze med
pogovorom. Pavza se
podaljša takrat, kadar
govorimo o manj znani temi
oz. kadar je informacija zelo
težka. Takrat je potrebnega
več procesiranja, zato
moramo dalj časa počakati na
odgovor. Praviloma nam
pavza, ki jo otrok potrebuje,
da odgovori, pove o otrokovi
zmožnosti komuniciranja. Ne
bojmo se tišine v pogovoru –
otrok rabi svoj čas!

Otroku dajmo čimveč modelov
in opornih točk, manj pa
vprašanj. Najmanj so
primerna direktna vprašanja:
npr. Boš ribo? Tako vprašanje
ne zahteva verbalnega
odgovora – otrok lahko ribo
vzame, če jo ima pred sabo
ali pa odgovori le z da ali ne.

Na tak odgovor pa težko
navežemo naslednje
vprašanje in dalje razvijamo
komunikacijo. Boljše je
vprašanje: Kdo hoče ribo? In
tretji sogovornik lahko (kot
model) reče: »Jaz bom!«.
Razgovor lahko nadaljujemo:
Kakšno ribo želiš? Kaj boš
zraven? Boš pil sok ali
vodo?....

Slušna pozornost

Takrat, kadar z otrokom
vadimo ali pa smo ga pripeljali
na vaje poslušanja, moramo
poskrbeti, da nič ne bo zmotilo
njegove razvijajoče se slušne
pozornosti. Če je otrok žejen,
lačen, utrujen, ima umazane
pleničke, bo to vplivalo na
njegovo zmanjšano pozornost
na slušne dražljaje.

Skupna tema

Posebej majhni otroci včasih
ne vedo, kaj je tema
pogovora. Zato se moramo
prepričati, da vsi udeleženci
pogovora mislimo na isto
stvar. Npr. pred otrokom je
rdeč gasilni avtomobil,
kateremu pa se je zvilo zadnje
kolo. Otroka sprašujemo, kako
tuli gasilski avto – otrok pa želi
razčistiti, kaj se je zgodilo s
kolesom. Če tega ne vemo, se
bo zdelo, da otrok ne zmore
pogovora, ki smo si ga
zamislili.

Ustvarjajmo pogoje za pogovor

Otroka sprašujemo tako, da
ustvarjamo pogovorne zanke
– dajemo takšna izhodišča, da
bo imel otrok dober razlog, da
ostane v pogovoru. Npr.: Gre
pupa ven? In če otrok reče ne,
nimamo več razloga ostajati v
razgovoru. Kaj bo pupa

oblekla? Plašč. Ali tudi kapo?
Ne. Je zunaj mrzlo? Malo. Kaj
bo obula, čevlje ali škornje?
Škornje. Ali bo šla peš ali z
avtobusom? Peš. Ali gre v
park ali v živalski vrt? V šolo.
V šolo? Kaj hodi v šolo? Ja, v
prvi razred. V prvi razred? Ali
ima torbo? Ja? Kakšne barve
je torba? Modre. Kaj pa ima v
torbi? Barvice, zvezke,
copate,... Copate? Kje pa si
obuje copate? V šoli.....

Ne popravljajmo »zmot«

Če bo otrok na vprašanje
odgovoril z odgovorom, ki
pomensko ni točen, ga ne
popravljajmo. Na primer, če
bo rekel, da je sonce modro,
ne moremo vedeti, ali ne gre
za razvijanje njegove
domišljije, ne pa za neznanje.
Napak bomo reagirali, če ga
bomo začeli prepričevati, da
sonce ni modro. Sprejmimo
njegov odgovor in razvijajmo
pogovor dalje. Npr.: Tvoje
sonce je modro? Kakšna pa
so potem drevesa?...

Predvsem pa poskrbimo, da
bodo pogovori, ki jih imamo z
otrokom za vas in za njega
prijetno opravilo, za katerega
si želiš, da bi ga počel vedno
znova in znova!

polževega vsadka v Sloveniji

3. slovenski posvet o
rehabilitaciji oseb s
polževim vsadkom
Maribor, 10. - 11.
november 2006

ODMEV SE SLIŠI!

Nada Hernja, Center za sluh in govor Maribor

Odmev v komunikaciji je pomemben element v medsebojnih odnosih, prisoten v vseh življenjskih obdobjih. Poseben pomen ima v obdobju razvoja jezikovnih sposobnosti, v obdobju dojenčka. Pri naglušnih in gluhih otrocih od začetka njihovega poslušanja - uporabe ustreznega aparata.

V zadnjih letih je pozornost raziskovalcev usmerjena v spremljanje in spoznavanje obdobja dojenčka. Zgodnje odkrivanje in diagnostika razvojnih težav že omogočata zgodnjo obravnavo.

Za razvijanje jezikovnih sposobnosti majhnih otrok s polževim vsadkom (pa tudi naglušnih) se poudarja uporaba naravnega modela staršev: le-ti namreč oblikujejo svojo komunikacijo z dojenčkom točno tako, da vzpodbujajo njegov jezikovni razvoj. Kako? Povzamejo izraz svojega dojenčka.

Zakaj je tak povzetek koristen? Čemu služi posnemanje otrokovega oglašanja? Ali se vendar otrok ne uči jezika s ponavljanjem odraslih?

V zadnjem obdobju se uveljavlja teorija, da je jezikovni razvoj odvisen od biološko danih sposobnosti in od faktorjev okolja. Če je temu tako, se samo po sebi pojavlja vprašanje: Kdaj so na vrsti starši in kako takšna vloga izgleda?

Otrok reagira na materino pobudo (Turn) in odgovori

(dialog) glasovno ali z gibanjem. Mati ojača njegovo komunikacijo: smehlja se in uporabi t.i. odmev, kot ga imenuje U. Horsch (orig. Dialogische Echo) in posnema otroka. Posnema ga tako na motoričnem kot tudi na glasovnem področju. Posnema elemente glede na razvojno stopnjo otroka. Posnema pojoče samoglasnike, oglašanje, ki ima že svoj pomen, posamezne besede ali cele stavke.

Baaa, kje je baba?
Poglej tam je babica!

Baaaa

Dojenček odkrije, da njegovo dejanje starši zaznajo, da mu odgovorijo; spozna, da ga nekdo posluša - in celo, da ga posnema! Spozna, da lahko s svojo aktivnostjo vpliva na druge.

Kako?

Dojenček, star štiri mesece, se oglasi: »Baaa«

Mama: »Baaa, kje je Baba? Poglej, tam je babica!!«

odgovori in izraz postavi v semantični kontekst.

Dojenček reagira drugače: ponovi zlog Ba večkrat z upadajočo melodijo: »Ba, ba, ba, ba!«

Mama je zadovoljna s takšnim oglašanjem in odgovori z novim posnemanjem.

Ba, ba, ba,ba!
Babica! Pridi!

Ba, ba, ba,ba!

Ali:

Dojenček se oglasi z:

»AAAAAAA«

Mama: »AAAAAA! Si ti mali tiger? Tiger dela: AAAAAAA.«

AAAAAA! Si ti mali tiger? Tiger dela AAAAAA!

AAAAAA

Mati in oče posnemata otroka in tako vplivata na spremembo njegovega oglašanja. Počasi dojenček prilagodi svoje oglašanje maternemu jeziku.

Dojenček postane pozoren na »odmev« svojega oglašanja. Posluša in pomni slišano. Zbira govorne izkušnje, zato sčasoma lahko zgradi prototipe maternega jezika. Dojenček svoje oglašanje približuje modelu odraslih.

Odmev v pogovoru ima tudi korektivno vlogo, je korektivni »feedback«, kadar starši otrokovo izgovorjavo ponovijo gramatično pravilno. Ta oblika odmeva se pogosto pojavlja že okoli 9. meseca. Mati želi, da otrok napreduje v svojem jezikovnem razvoju. S starostjo intuitivno pričakuje več od otroka. Ni več zadovoljna s kakršnimkoli oglašanjem, zato ponavlja spremenjene oblike otrokovega izraza. S tem mu sporoča: »Jaz te razumem. Kar si rekel, je skoraj točno. Naslednjič boš lahko povedal že bolje.«

Odmev pomaga razvijati in vzdrževati sposobnost poslušanja. Kadar otrok doživi, da je slišan in da je njegovo izražanje bilo »sprejeto« in ponovno v obliki odmeva vrnjeno, se vedno znova usmeri v poslušanje. Čaka in posluša »odmev«!

Dialog – pogovor je možen z malo jezikovne sposobnosti, še preden otrok zmore govoriti. Prisotni pa morajo biti osnovni elementi dialoga.

V teh prvih oblikah je pomembno gibanje telesa, kretnje, mimika. Smeh, ki pogosto spremlja prve dialoge, daje intonacijo oglašanju. To so osnove vseh dialogov, ki se razvijajo tekom življenja.

Vzorec se nadaljuje tudi kasneje. Pomemben je v razvoju jezikovnih sposobnosti, saj odrasle osebe dajejo vzorec, ki se mu otrok želi približati. Tudi v poteku rehabilitacije gluhih in naglušnih se poslužujemo tega vzorca.

Ne samo terapevt, predvsem osebe, ki so večino časa v družbi otroka imajo nešteto priložnosti za »korekcijo«.

Čeprav ne popravljajo otrokovega izražanja na način: »Ne, nisi prav povedal, reci tako...!«, s svojim odmevom pravilno oblikovanega izražanja usmerjajo otroka: »Razumel sem te. Pravilno pa je tako.«

SODELOVANJE MED OSNOVNO ŠOLO ORMOŽ IN CENTROM ZA SLUH IN GOVOR MARIBOR

Olga Veldin Bednjanič, OŠ Ormož

V šolskem letu 2000/2001 je bilo vodstvo OŠ Ormož obveščeno, da želijo starši gluhega otroka s polževim vsadkom, ki ima stalno bivališče v šolskem okolišu OŠ Ormož, všolati svojega otroka v osnovno šolo. Takoj je z vodstvom šole navezal stike Center za sluh in govor Maribor (CSG), kjer je otrok obiskoval vrtec.

Vodstvo OŠ Ormož, predvsem ravnatelj, g. Bojan Bugar, se je odločilo za integracijo gluhega otroka. Stekla je intenzivna povezava med šolo in CSG, predvsem v povezavi s pripravami šole na integracijo gluhega učenca. Šola je na prvo integracijo želela biti maksimalno pripravljena. Sicer za všolanje gluhega otroka ni bilo predvideno prostorsko in arhitekturno preurejanje šolske zgradbe. Je pa bilo pomembno pravočasno določiti učiteljico, ki bo učenca poučevala v prvem razredu, da se bo pravočasno začela izobraževati.

CSG se je na všolanje svojega varovanca v osnovno šolo zelo dobro pripravil. Že v šolskem letu pred všolanjem otroka so pripravili izobraževanje za učitelje, ki bodo otroka poučevali.

Iz OŠ Ormož sta bili za izobraževanje v začetku predvideni dve učiteljici in sicer ga. Irena Blagovič, prof. razrednega pouka, ki je bila predvidena za poučevanje in razredništvo v prvem razredu, ki ga bo otrok obiskoval in Olga Veldin Bednjanič, prof. razrednega pouka z defektološko dokvalifikacijo,

predvidena za izvajanje dodatne strokovne pomoči, ki jo bo imel učenec določeno z Odločbo o usmerjanju.

Kot učiteljico, predvideno za izvajanje dodatne strokovne pomoči, so me tudi še po prvem izobraževanju na CSG spremljali veliki dvomi o tem ali bom znala delati s takim učencem, kako ga bom razumela, kaj pričakuje otrok, kaj pričakujejo njegovi starši in še in še.

Pa vendar prvi šolski dan novega šolskega leta na naši šoli ni bil drugačen kot predhodna leta. Prvošolci so prišli v šolo skupaj s svojimi starši. Med njimi ni bilo opaziti posebnih razlik.

Tudi leto dni starejši Denis, gluhi otrok s polževim vsadkom, ki ga je takrat imel manj kot eno leto, je postal učenec OŠ Ormož.

Razporejen je bil v manj številčni 1. c oddelek. Na videz nič drugačen od sošolcev, pa vendar že na prvi pogled simpatičen in prijazen, je z zanimanjem opazoval dogajanje okrog sebe.

Tako, zdaj pa se bo začelo zares, sem razmišljala. Še vedno se je v meni porajal delček strahu, ki pa je začel

izginjati po prvih srečanjih z učencem. Ko je bil vzpostavljen dober, pozitiven naravnan odnos, je moj strah začel bledeti tudi zato, ker sem verjela, da bo sodelovanje med CSG in šolo zelo dobro, saj so za učitelje pripravljali nadaljnja izobraževanja.

Že kmalu po začetku šolskega leta je bilo naslednje strokovno srečanje učiteljev, ki poučujejo gluhe otroke. Nosilke strokovnih srečanj so bile predvsem tri strokovnjakinje s CSG in sicer ga. Nada Hernja, defektologinja surdopedagoginja, kot vodja tima za kohlearni implant, ga. Diana Ropert, defektologinja surdopedagoginja kot individualna terapevtka in ga. Alenka Werdonig, diplomirana psihologinja. V posameznem šolskem letu so nas povabili na dve ali tri strokovna srečanja. Bila so vedno dobro pripravljena, vsebine pa pestre in uporabne. Seznanili smo se s tehnično platjo polževega vsadka, s psihološkimi značilnostmi otroka, s teoretičnimi in praktičnimi izhodišči izobraževanja gluhih in naglušnih, predvsem pa smo dobili mnogo praktičnih in

uporabnih napotkov za poučevanje otroka. Zelo pomemben in uporaben pa je zame bil del izobraževanj, ki bi ga lahko imenovala »primeri prakse«. Učiteljice, ki so že imele izkušnje s poučevanjem gluhih, so nam svetovale in priporočale metode in oblike dela v oddelku. Predstavljale so nam pozitivne in tudi negativne izkušnje, odgovarjale so na naša vprašanja, pokazale kakšne izdelke ali učne liste in še marsikaj uporabnega. Seznanjali pa so nas tudi z možnostmi za dodatna izobraževanja, ki jih je pripravil Zavod za šolstvo ali pa katera druga strokovna institucija. Strokovna srečanja je redno spremljala tudi direktorica CSG, ga. Tanja Majer.

G. ravnatelj je na šoli imenoval strokovno skupino za pripravo individualiziranega programa (IP) za učenca, ki jo je vodila učiteljica razredničarka, člani pa smo bili še izvajalka dodatne strokovne pomoči, šolska svetovalna delavka, pomočnica ravnatelja in individualna terapevtka. Predlog individualiziranega programa je strokovna skupina pripravila proti koncu meseca septembra. Na skupnem srečanju članov strokovne skupine s starši je bil izoblikovan predlog individualiziranega programa za celo šolsko leto. Spremljanja uresničevanja vsebin individualiziranega programa so bila predvidena ob ocenjevalnih obdobjih in ob koncu šolskega leta. IP, v katerem je bil poudarek predvsem na učnih ciljih in prilagoditvah pri pouku, je bil

dokončno izdelan ob koncu meseca septembra.

Že omenjene strokovne delavke CSG so na prvem roditeljskem sestanku v mesecu septembru seznanile starše učencev naše šole s posebnimi potrebami otroka, še posebej pa starše učencev, Denisovih sošolcev.

Po Odločbi o usmerjanju je bilo v oddelku, ki ga je obiskoval učenec, manj učencev, upoštevali smo priporočila strokovnjakov glede sedežnega reda. Učenec je sedel v prvi vrsti, tako da je gledal učiteljico naravnost, saj mu je pri razumevanju pomagalo tudi odgledovanje z učiteljicinih ustnic.

Iskali in zbirali smo različne materiale in gradiva, ki smo jih lahko uporabili za delo z otrokom. Predvsem je bilo veliko slikovnega materiala. Pri poučevanju je pomembno vlogo imel računalnik, uporabljali smo tudi vse druge audio in video pripomočke.

V šolskem letu 2001/2002 je Denis uspešno zaključil prvi razred osemletne osnovne šole. Čeprav je med šolskim letom moral na reoperacijo, je dosegel predvidene cilje. Bil je vesten in delaven, imel je tudi veliko podporo staršev.

Vsa naslednja leta Denisovega šolanja delamo po dogovorjenem principu. Eno šolsko leto prej se začne izobraževati učitelj, ki bo učenca poučeval v naslednjem šolskem letu. Še preden je učenec prehajal na predmetno stopnjo osnovnošolskega izobraževanja, je bilo na

pobudo vodstva šole pripravljeno izobraževanje za celotni učiteljski zbor. Strokovne delavke CSG so učitelje in ostale strokovne delavce šole seznanile s posebnostmi učenca, predvsem kar zadeva poslušanje in razumevanje. Predstavile so usmeritve glede preverjanja in ocenjevanja znanja pri otrocih s posebnimi potrebami, še podrobneje pa priporočila pri preverjanju in ocenjevanju gluhih učencev. Psihologinja je opozorila na posebnosti, ki naj jih učitelji upoštevajo pri sestavi pisnih preizkusov znanja.

Razen strokovnih izobraževalnih srečanj, ki jih pripravlja CSG, se udeležujemo tudi ostalih izobraževanj, ki so namenjena uspešnejšemu poučevanju učenca. Oblikovali smo ustrezen tim strokovnih delavcev, ki spremljajo otrokov napredek. S posebnimi potrebami učenca je seznanjen celotni učiteljski zbor in tudi drugi delavci šole. Vzpostavili smo kvaliteten odnos s starši. O morebitnih negotovostih pri posameznih odločitvah se posvetujemo s strokovnimi delavci CSG. Skrbimo, da se učenec med vrstniki dobro počuti, omogočati mu poskušamo čim boljši napredek.

Zdaj je Denis učenec 5. razreda. V tretjem razredu je začel dobivati prve številčne ocene. Bile so odlične ali prav dobre, le pri slovenščini so bile kdaj tudi nižje in jih je težje sprejemal, saj je za šolsko delo porabil mnogo časa. Tudi zdaj je z ocenami podobno, še posebej pa se že ves čas izkazuje na likovnem

področju. Njegovo obnašanje v primerjavi s sošolci ni drugačno. Med sošolce in ostale učence šole se je zelo dobro vključil.

Kot velik uspeh si šola šteje tudi njegov sproščen odnos brez zavor.

Menim, da nas je za uspešno delo učenca zaslužnih še več ljudi, kot sem jih imensko navajala. Poglavitnega pomena pa se mi zdi vsa ponujena podpora strokovnih delavcev CSG. Dobro sodelovanje obrodi tudi dobre sadove. Kolikor vložiš, toliko lahko tudi pričakuješ. Če vlagaš veliko, največ, lahko veliko, največ tudi pričakuješ in zahtevaš.

Vsi učenci s posebnimi potrebami naj ob ustrezni podpori strokovnjakov in maksimalno zagotovljenih ostalih pogojih imajo možnost obiskovati šole, ki jih obiskujejo njihovi vrstniki v svojem okolju.

Osnovna šola, ki je pripravljena integrirati otroka, pa naj bo pripravljena sprejemati drugačnost in vse sugestije, ki jih daje specializirana ustanova.

Kvalitetno timsko delo lahko otroku omogoča maksimalen razvoj in napredek.

V lanskem šolskem letu smo v šolo dobili še gluho deklico s polževim vsadkom, ki pa ima pred Denisom kar nekaj prednosti, saj je polžev vsadek dobila že zelo zgodaj, ko še ni dopolnila treh let. Zato ima bogatejše besedišče in dobro posluša.

Tudi naše izkušnje so kar bogate.

Denis nas je naučil, da ni potrebno delati namesto

njega, kot smo menili na začetku. Pokazal nam je, kako bo on lahko uspešen z našo pomočjo.

Vemo, da je v delo potrebno vstopati s pozicije realnosti, odziv otroka je tisti, ki nas vodi pri iskanju uspešnih didaktičnih pristopov. Iščemo nove usmeritve sodelovanja za uspešno šolsko delo, saj je pred učencem pubertetno obdobje, ki bo po naših predvidevanjih vzrok tudi kakšni težavi.

Želimo biti maksimalno pripravljeni.

GLASBENE DROBTINICE

Knjiga Otrokove ustvarjalne igre, **Šumi iz otrokove okolice, 2.del**

Sergeja Grögl, Center za sluh in govor Maribor

Vsaka snov ima svoj značilen zvok, kadar pade na tla, kadar nanjo potrkamo, jo podrgnemo, prelomimo... Kadar v igri naletimo na snovi, kot so steklo, les, kamen, plastika, zrak in voda, ne spoznavamo in odkrivamo samo njihovih značilnih lastnosti in uporabnosti, temveč jih izkoristimo za

vsestransko proučevanje.

Z malo domišljije bomo otroka pripeljali v čarobni svet zvočnega ustvarjanja in raziskovanja ter povezali njegovo slušno radovednost pri odkrivanju in spoznavanju novih zvokov z osnovnimi akustičnimi odkritji.

Otrok v svoji najbližji in znani

okolici že pozna veliko zvokov: zvonjenje telefona, šum pomivalnega stroja, zvok avtomobila na dvorišču, lajanje psa... Običajno ne ponavljamo istih ali podobnih iger, ko menimo, da jih otrok že obvlada. Zdaj je napočil trenutek, da uporabimo te izkušnje za naslednji korak.

Torej, igrājmo se raziskovalca!

Zrak in veter

Kdo ne pozna otroških steklenih orgel? O tem smo že veliko govorili. Kozarce napolnimo z vodo do različne višine. Z mokrimi prsti podrgnemo po robu kozarca, da zazveni. Otrok prav kmalu dojame, da je zvok kozarca, v katerem je manj vode, nižji in zvok polnega kozarca višji. Kmalu si bo sam napravil svoje praviččno zvonjenje. To lahko naredimo tudi s steklenicami in nato po njih udarjamo z lesenimi paličicami.

Tudi pihamo lahko v steklenice in s svojim izpihom na steklenico ustvarjamo zanimive zvoke. Vse to seveda počnemo, ko si to otrok zaželi. Naredimo lahko družinski koncert z igranjem na steklenice. Zdaj raziskujemo naprej!

Kaj če bi v prazno steklenico vtaknili slamico in jo izpostavili vetru???

Vanjo tako ulovimo tuljenje in bučanje vetra. Če pa postavimo v veter vrsto steklenic, lahko doživimo pravi »vetrovni koncert« ali zaslišimo »viharne pesmi«.

Napihnimo balone

Vsi otroci so vedno navdušeni, ko lahko pihajo v balone in nato iz njih izpustijo zrak. Če se otrok želi tako igrati z balonom, naj ustnik nekoliko stisne ali pa naj vanj vtakne vžigalico. Zrak, ki počasi izhaja, povzroči piskajoč zvok. Otrok lahko balon napihne, ga spusti in se veseli, ko uhajajoči zrak

žvižga, balon pa zleti kot raketa navzgor. Zrak iz balona lahko spustimo tudi pod vodo in poslušamo, kako voda pri tem prijetno brbota.

Plastika

Plastične steklenice smo že uporabili kot instrument pri prepevanju pesmi in glasbeni spremljavi. Za nova glasbena raziskovanja pa so zelo zanimive upogljive, rebraste plastične cevi. Drgnemo jih po rebrih, pihamo vanje ali pa skozi njih telefoniramo. Včasih otroci nujno potrebujejo plastično cev za »slonov rilec«. Skozenj trobijo in besedičijo v zrak!

Dva navadna jogurtova lončka sta odlični telefonski slušalki.

Dno lončka prebodemo s šivanko in jo pritrdimo na dolgo, tanko nit. Nato se oddaljimo, kolikor nit dopušča in telefon je pripravljen na pogovor. Če nit napnemo in zabrenkamo nanjo, slišimo iz lončka zanimive zvoke. To so fini, tihi zvoki. Ob takih zvokih potrebuje manjši otrok pomoč starša, ki ga bo usmerjal v njegovi slušni pozornosti.

Igre s krogli

Lesena krogla se kotali po sobi in se vedno znova zadeva ob različne ovire: steklo, pločevino, les. Otrok naj poskusi miže ugotoviti, ob katero oviro je krogla zadela.

Za to igro izberemo različne predmete in jih postavimo na kup na sredo sobe. V igri otrok spozna, kako se oglašajo predmeti, ob katere zadane krogla. Kasneje to ugotavljajte samo s pomočjo poslušanja. Obrnemo se v stran in ugotavljamo, v kateri

predmet je bratec (mama, ata...) zakotalil kroglo. Za to raziskovanje lahko izberemo kroglo iz različnih materialov in nato primerjamo zvoke. Še posebno veselje pa povzroča ropot, ki nastane, kadar se krogla kotalijo po lesenih stopnicah.

Igre s staro šaro

Zabojčki z orodjem, predalčki v kuhinji, košare po stanovanju, vsa ta raziskovanja že poznamo. To so vedno bogate zakladnice, polne dragocene šare in dragocen vir igrac. Ko otrok brska med predmeti, ustvarja zvoke, ki jih lahko uporabimo pri igri »Kaj očka (mama...) potrebuje, ko popravlja (pere, kuha, vrtnari...) mizo (pipa, okno...)«? Otrok prepozna zvoke orodij, škatlic, posodic...

Seveda pa ob vsem tem razvija tudi druge sposobnosti.

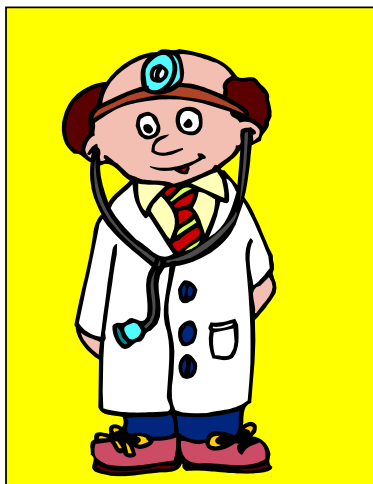
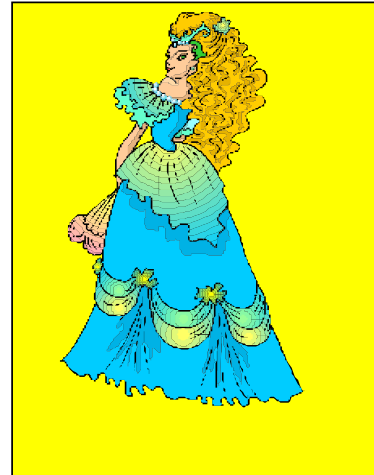
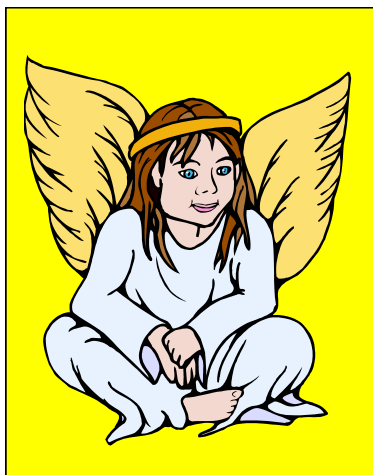
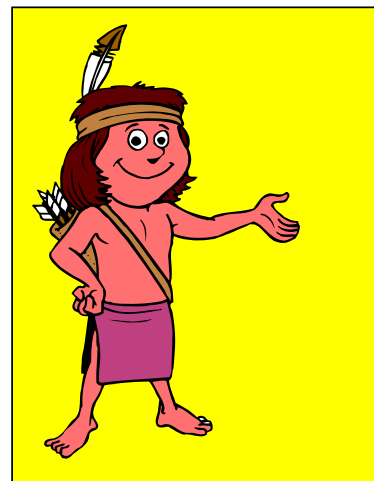
Ob tem, ko spoznavajo materiale, uporabnost predmetov, njihove dobre, slabe lastnosti in mogoče tudi nevarnosti pri uporabi, lahko ugotavljajo zvoke orodij, vsebine napolnjenih škatlic z odprtimi očmi, poskušajo pa jih ločiti po glasnosti in barvi tudi z zaprtimi očmi. Iz stare šare pa si lahko izdelajo tudi improvizirane instrumente, igrače, slike, kipce, okvirje za slike in podobno... Star papir, lepenko, pločevino lahko mečkajo, trgajo, režejo in tako širijo svoj svet znanja in domišljije.

Veliko užitkov v svetu zvokov vam želi vaša Sergeja.

“KAJ BOM ZA PUSTA ?”

Pust je že za nami, mi pa se ob igri »Kaj bom za pusta?« lahko vseeno odlično zabavamo!

Igro lahko igrate kot Črnega Petra, Spomin ali pa lahko enostavno k sliki iščete pravilno besedo! Veliko užitkov in zabave ob igri.

KRALJICA

INDIJANEC

VITEZ

KLOVN

PLESALKA

ZDRAVNIK

VOJAK

KRALJ

VILA

ČAROVNIK

ANGEL

ZADOVOLJNI V DOMAČEM ŠOLSKEM OKOLJU

Diana Ropert, Center za sluh in govor Maribor

Otrok, ki dobi polžev vsadek (PV) že zelo zgodaj, začne hitro razvijati svoje avditivne sposobnosti. Do šolskega obdobja postane že samozavestni partner v komunikaciji. Za tak cilj pa mu je potrebno zagotoviti ustrezne možnosti za izobraževanje. Zgodnja integracija je bistveni dejavnik za kasnejši razvoj avditivnih sposobnosti otroka s PV.

Tudi kasneje operirani otroci, ki so bili pred tem že s slušnim aparatom habilitirani po verbotonalni metodi, so primerni kandidati za integracijo oz. inkluzijo.

Pomemben predpogoj za integracijo je timsko delo in zelo tesno sodelovanje med učitelji, vzgojitelji in surdopedagogi. Zato je zelo pomembno delo mobilnega pedagoga – surdopedagoga. Ta oseba je tedensko prisotna na šoli kot habilitator otroka s PV, ki dela na področju sluha, govora in jezika ter nudi strokovno pomoč na šoli vsem, ki se srečujejo z otrokom. Mobilni pedagogi smo torej del tima v ustanovi, ki skrbi, da je otrok v ustanovi uspešno

integriran, da napreduje po svojih sposobnostih, da dosega cilje, ki jih je sposoben dosegati ter da je zadovoljen v okolju.

Otroka s PV vključimo v redno ustanovo z namenom, da bo to zanj pomenilo optimalno okolje za njegov razvoj. Pri tem ne mislimo

samo na znanje, temveč tudi na »poslušanje« in govor, pa tudi na socializacijo in nanjo vezane vse procese (samopodoba, samozavest, samozaupanje, enakovrednost...), ki vplivajo na osebnost človeka. Torej računamo na vzpodbudno okolje, v katerem bo otrok razvijal svoje potenciale.

Praviloma na Centru za sluh in govor Maribor otroka spoznamo in delamo z njim prej, kot je vključen v redno ustanovo. Zato se v Timu za PV trudimo, da na integracijo pripravimo tako otroka kot starše ter ustanovo z vsemi sodelavci, v katero bo otrok vključen. Za pripravo otroku prijaznega okolja imamo

razvitih nekaj oblik izobraževanja:

- redne začetne seminarje, kjer se udeleženci seznaniijo z osnovami o gluhoti, naglušnosti, s tehničnimi pripomočki in osebnostjo otrok s PV;
- redna letna izobraževanja (najmanj dve), kjer se lotevamo aktualnih tem in problemov, velikokrat na pobudo učiteljc in vzgojiteljic;
- predavanja za kolektive na ustanovah, kamor bo otrok vključen;
- predavanja za starše na ustanovah, kamor bo otrok vključen;
- individualni razgovori o posameznem otroku v naši

ustanovi ali v ustanovi, kamor bo otrok vključen;

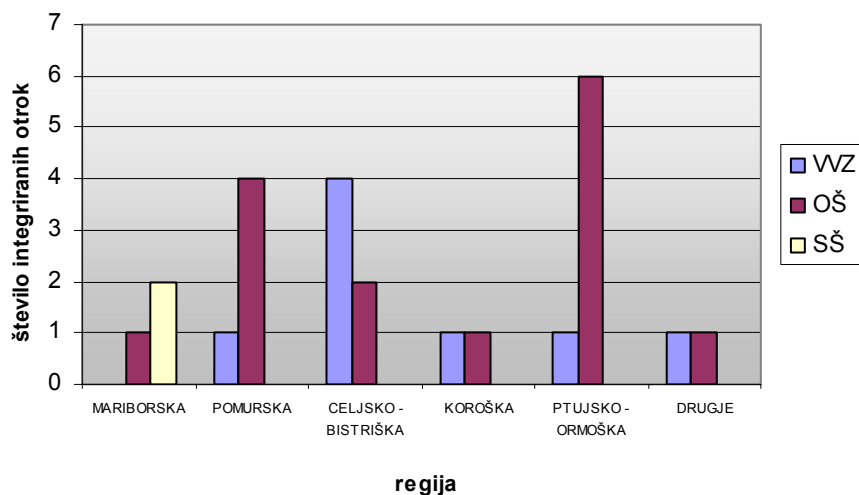
- hospitacije bodočih učiteljev pri rehabilitacijskem delu surdopedagoga.

Po desetih letih intenzivnih izkušenj na CSG Maribor (integrirali smo že prej) z vključevanjem otrok v redne ustanove lahko rečemo, da smo izbrali edino pravo pot. Tega nam ne potrjuje le svetovna praksa, temveč veliko število naših otrok, ki so zelo zadovoljni v domačem šolskem okolju.

Vzgojiteljice in učiteljice večinoma opisujejo otrokov napredek kot dober ali celo izjemen - zlasti pri mlajših integriranih otrocih s PV. Najbolj so presenečeni tisti, ki so z otrokom delali, nato pa ga nekaj časa niso spremljali.

Graf: **Populacija integriranih otrok s PV**

Ti so nad napredkom praviloma pozitivno presenečeni.

Do dobre vključitve otroka s PV v OŠ v domačem okolju ni lahka pot. K temu pripomore dobra diagnostika, pravilno nastavljen govorni procesor, dobra rehabilitacija ter vzpodbudno okolje. Le v usklajenem delovanju vseh faktorjev in z upoštevanjem otrokovih sposobnosti lahko obvladujemo težave na poti do uspeha.

POLŽEV VSADEK

Verbotonalni pristop

Nada Hernja, Center za sluh in govor Maribor

je naslov nove knjige izpod peresa strokovnjakov Poliklinike Suvag Zagreb.

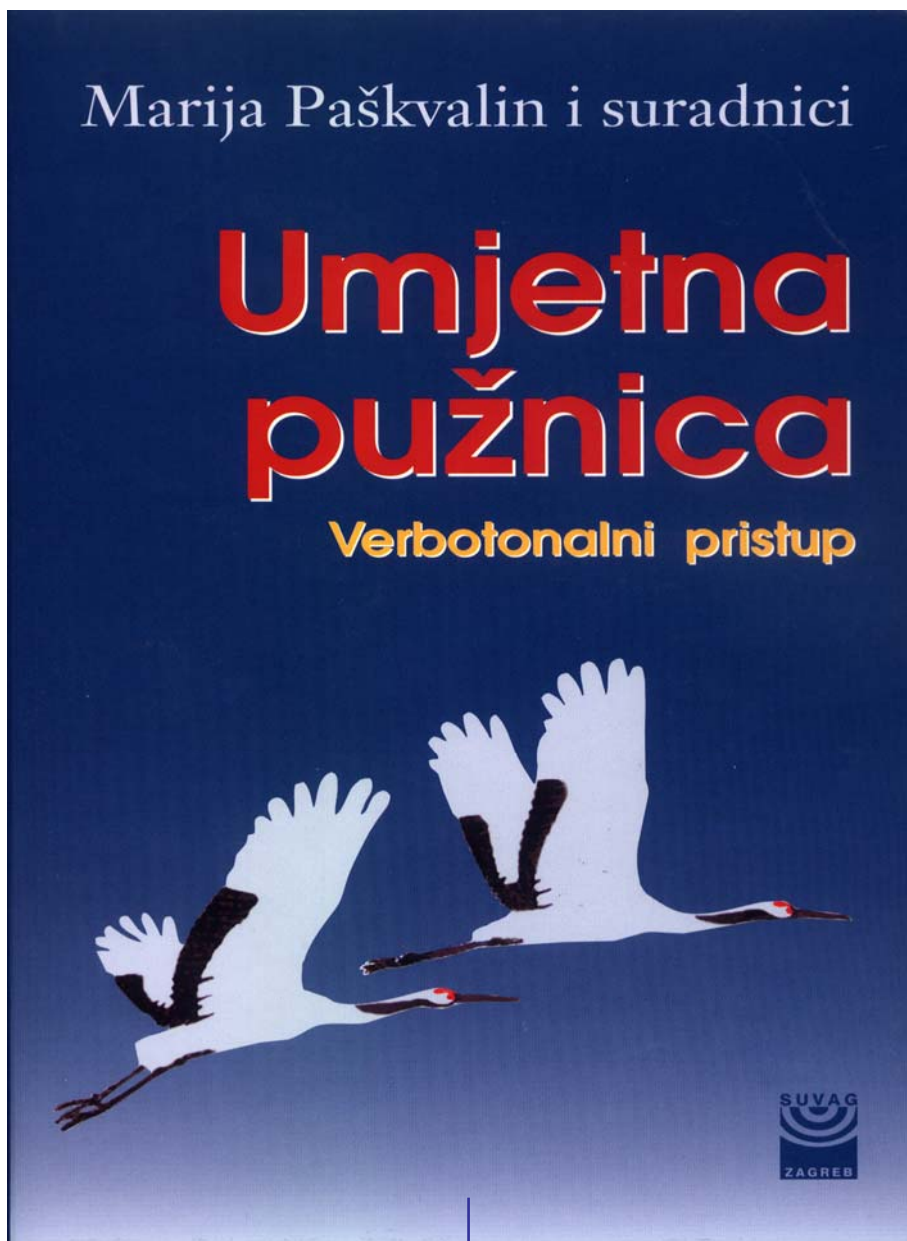
Knjiga v prvem delu predstavlja verbotonalno metodo, v drugem delu opisuje operacije in nastavitve polževega vsadka ter spremljanje razvoja otrok s PV.

Knjiga obeležuje 50-letnico verbotonalne metode in kot v uvodu pravi ravnateljica Marija Paškvalin: »Knjiga ponuja širom sveta sprejeto verbotonalno metodo Petra Guberine s posebnim pristopom za otroke s polževim vsadkom.«

Značilnost knjige so samostojna poglavja posameznih avtorjev, ki odražajo njihovo osebnost, stil pisanja in jezikovnega izražanja. Po eni strani daje to knjigi dinamiko, po drugi pa bralec pogreša usklajeno sledenje izbrani temi. Za razumevanje je potrebno osnovno strokovno znanje.

V knjigi najdemo poglavja o:

- lingvistiki govora;
- psihomotornem razvoju otroka;
- nevropsihološki strukturi pisanja;
- podpiranju otroških nagnjenosti v razvoju govora;
- fizioterapiji v razvoju govora;
- rehabilitacijski telovadbi;
- fonetski ritmiki;
- programu glasbenih stimulacij;
- spaciocepcijskih vajah za

- razvoj govora;
- vestibularnih vajah na trampolinu;
- zrcalnih nevronih;
- raziskovanju dejavnikov sposobnosti;
- vgradnji PV;
- prilagajanju procesorja govora;
- vprašalniku;
- rezultatih raziskav.

Avtorji so se v svojih prispevkih omejili na osnovne informacije, zato nobeno področje ni podrobno opisano. Knjiga nudi vpogled v vso širino strokovnega področja rehabilitacije gluhih.

Knjigo lahko naročite:

Tel: +385 (0)1 4629 613

E-mail: kvulicev@suvag.hr

VZPODBUJANJE ZAZNAV

Irena Furjan Varžič, Center za sluh in govor Maribor

Prevedeno po: Krista Mertens: Lernprogramm zur Wahrnehmungsförderung, 2002

V razvoju zaznav opazimo hierarhično organizacijo, ki je v otrokovem razvoju naravna. Odvija se spiralno od otrokovega telesa, zavedanja samega sebe proti zavedanju prostora in časovnega doživljanja iz samega sebe proti vrstniku. Nato se obrne k skupini in se odpre. To se zgodi skozi pet nivojev.

1. nivo: Telesno zaznavanje

Na najnižjem nivoju se otrok uči spoznavati sam sebe, svoje telo in svoje občutke ter zaznave. Spoznava se preko kinestetičnega občutka. Zavestno začne zaznavati toplo in hladno, blizu in daleč, pritisk in mehko, vonj in okus kot tudi veselje in bolečino. Skozi taktilno čutilo, čutilo za vonj in okus, z očmi in ušesi bo dražljaje sprejel, razvrstil, predelal, si jih zapomnil in to navzven vidno spremenil v motorični izraz. Otrok se uči ravnati s svojim telesom in ga imeti pod kontrolo. Ko si pridobi dovolj teh izkušenj in si ustvari smiselno predstavo, se lahko začne obračati navzven neovirano in brez mnogih neuspešnih poskusov.

2. nivo: Zaznavanje prostora in časa

Zaznavanje prostora je kompleksen pojav. Razvija se v odnosu do telesa in časa. Telesni položaj v prostoru in odnos med njima oblikujeta

notranjo predstavo. Odnos do lege in orientacijo v prostoru pridobi otrok z očmi, ušesi in kožo ter to tudi predela na visoki kognitivni ravni.

3. nivo: Izkušnje z materiali in napravami

Na tretjem nivoju se otrok okrepljeno spoprijema s posebnim psihomotoričnim vadbenim materialom. Otipava, prijema igralne predmete: krpe, žoge, balone, palice ali vrvi. Preizkuša zvočni material kot so zvonci, piščali, ropotulje, zvočne palice in bobni. Otrok na lastni koži doživlja delovanje in stalnost materialov. Lovi ravnotežje na deski, ki se maje, na vrtavki, na poševni deski in na gredi. Z gibljivimi in voznimi sredstvi kot so hodulje, pedala, rolke, kotalke... doživlja širino prostora in hitrost. Svoje telo se nauči kontrolirati in obvladovati v novih umetnih situacijah, npr. pod premikajočo se veliko rjuho, na trampolinu, na zračni blazini ali v naravnih situacijah, npr. na ledu, pesku ali v vodi. Na teh prvih treh stopnjah je otrok zaposlen pretežno sam s seboj. Pri tem pa je udeležen tudi vrstnik in skupina. Pogoji je tudi zmožnost, da lahko otrok dalj časa osredotočeno in pozorno posluša.

4. nivo: Izkušnje z vrstnikom in s skupino

Na četrtem nivoju se krepi skupinsko igranje, organiziranje in reševanje problemov. Otroci se učijo urejeno sestavljati, razsojati in upoštevati. Najti morajo svoj položaj v skupini in biti kos tudi porazom. Popuščanje, poštena igra in pripravljenost pomagati so pojmi, ki se jih otroci na tej stopnji naučijo in jih vadijo.

5. nivo: Variiranje in kreativno preoblikovanje

Otroci so na peti stopnji že tako daleč, da lahko ob pestri ponudbi sami spreminjajo materiale, jih samostojno preizkušajo in ustvarjajo nove ideje za njihovo uporabo. Material in skupno početje v skupini motivira otroke k delu in kreativni igri. Področje izmišljanja novih velikih iger, plesa, igre vlog in pantomime so vsebinske točke na tej zadnji stopnji.

3. slovenski posvet o
rehabilitaciji oseb s
polževim vsadkom
Maribor, 10. - 11.
november 2006

PUST NA PTUJU

Žiga Bedenik, učenec osmega razreda OŠ Mladika Ptuj

Takoj, ko se prevesi noč iz 2. februarja – SVEČNICE, v dan, se na Ptuj in okoliških krajih prične PUST. Najprej se sliši pokanje (pokačev z biči) in donenje zvoncev znamenitega KURANTA – glavnega pustnega lika naše dežele, dobro poznanega doma in v tujini, ki zelo uspešno odganja zimo in v naše kraje kliče pomlad.

Ta čas – od svečnice do pustnega torka, ko se pust pokoplje – je pri nas čas norčij. Ni ga človeka – od

Žiga – pokač z bičem

vršijo tudi po drugih okoliških krajih. Na njih pa se zraven tradicionalnih

krajev Slovenije ter drugih držav.

Vse skupaj pa se počasi končuje s pokopom pusta na pustni torek. Ko se noč prevesi iz pustnega torka na sredo, potihnejo naše ulice ter se pričnejo tudi za nas spet težki in naporni dnevi do naslednje SVEČNICE.

Upam, da nam bo ta pust naklonjen ter da nas bo bogato obdaril.

PRIDITE, NADENITE SI MASKO IN SE POVESELITE Z NAMII!

Pustna povorka na Ptuj

starega do mladega – ki si vsaj enkrat v tem času ne bi nadel maske in se veselil ter pomagal opravljati poslanstvo našemu KURANTU. Zraven KURANTA pa imamo še številne druge pustne maske – piceke, kopjaše, dobre vile...- in vsaka izmed njih pripomore k temu, da bo vse leto predvsem plodno in polno darov, ki nam jih daje naša zemlja.

Višek pustnega rajanja so pustne pavorke, ki se ob glavni, ki poteka na pustno nedeljo po ulicah Ptuja,

pustnih likov predstavi tudi veliko število pustnih šem, ki pridejo k nam iz drugih

NOVICE

CI-2006

9th International Conference on Cochlear Implants

14th - 17th june 2006

Hofburg Emperor Palace, Vienna

Na Dunaju se bo od 14. – 17. junija odvijala
9. mednarodna konferenca o kohlearnih implantih.
Več na spletni strani www.ci-2006.com

Od 4.- 5. maja 2006 bo v Varšavi konferenca, ki jo organizira Cochlear. Namenjena je staršem, učiteljem in terapevtom. Znani strokovnjaki bodo posredovali praktično znanje s področja terapije za razvoj poslušanja otrok s polževim vsadkom.

Še ena novička:

Združenje staršev gluhih in naglušnih otrok ima svojo spletno stran: <http://www.zsgnos.com/>

3. SLOVENSKI POSVET O REHABILITACIJI OSEB S POLŽEVIM VSADKOM z mednarodno udeležbo

10. – 11. november 2006

Prvo obvestilo

ORGANIZATOR

Center za sluh in govor Maribor
Vinarska 6, SI 2000 Maribor
Tel: +386 (0)2 228 53 40
Fax: +386 (0)2 228 53 63
E-mail:
aleksandra.markus@guest.arnes.si
Splet:
<http://www.z-csg.mb.edus.si/posvet/>

SLUŽBENI JEZIKI

Slovenski jezik
Hrvaški jezik
Angleški jezik

KRAJ POSVETA

Kongresni center Habakuk,
Maribor, Slovenija

TEMATSKA PODROČJA

Indikacije
Operativni poseg
Nastavitve govornega procesorja
Tehnični dosežki
Rehabilitacija
Družba in okolje
Izobraževanje
Nove perspektive

NAČIN SODELOVANJA

Udeleženec brez prispevka
Udeleženec s prispevkom
Udeleženec s predstavitvijo posterja

POMEMBNI DATUMI

1. april 2006: prijava referata s
povzetkom
1. junij 2006: oddaja referata

KOTIZACIJA

Prijavljeni do 01.04.2006: 33.000 SIT
Prijavljeni po 01.04.2006: 39.900 SIT
Starši in uporabniki PV: 16.000 SIT
Študenti: 3.000 SIT
(V ceno je zajet DDV.)
Plačila: Številka podračuna: 01100-
6030690047, sklic: 00-9006 Davčna
številka: 86790455

KOTIZACIJA VKLJUČUJE

Zbornik
Osvežitev v odmorih
Kosilo 10. 11. 2006

Mnogovrstne potrebe...

ena, celovita **rešitev** za boljši sluh

Nucleus®
freedom™

Družba Cochlear™ vam s ponosom predstavlja novo generacijo v tehnologiji polževih vsadkov, Nucleus® Freedom™. Ta sistem temelji na revolucionarni tehnologiji obdelave zvoka SmartSound™, s katero smo dosegli izboljšano slišnost v številnih dodatnih okoljih. Ta izjemni napredek je omogočila uporaba izpopolnjenih digitalnih mikročipov v govornem procesorju in v polževem vsadku, do popolnosti pa smo ga realizirali s pomočjo uporabniku prijazne programske opreme Custom Sound™.

Za dodatne informacije obiščite našo spletno stran www.cochlear.com ali pa se obrnite na podjetje SALUS, Ljubljana, d.d., ki je zastopnik družbe Cochlear v Sloveniji (tel.: 01/5899172, e-mail: cochlear@salus.si).

Nucleus je zaščiteno ime družbe Cochlear Limited. Cochlear, eliptični logo, SmartSound, Custom Sound in Freedom so zaščitena imena družbe Cochlear Limited.

Hear now. And always

Cochlear™